

zaterdag, juni 25, 2011

Jean-Philippe Toussaint: De waarheid omtrent Marie

Bij sommige goede boeken heb je als je aan het einde bent de neiging onmiddellijk weer terug te keren naar het begin om het nogmaals te lezen. Omdat je geen afscheid wilt nemen van het boek of omdat je het zo goed vindt dat je er het liefst nogmaals van wilt genieten. Of sommige details terug wilt lezen.

Bij dit boek van Jean-Philippe Toussaint, *De waarheid omtrent Marie*, had ik dat ook maar meer zelfs nog om terug te keren naar het begin van *Faire l'amour* (De liefde bedrijven), het begin van de trilogie over Marie, de vrouwelijke hoofdpersoon ervan. De neiging om de hele trilogie nogmaals te lezen. Daarnaast had ik ook zin om dit boek te herlezen in het Frans omdat ik de twee eerdere delen in de originele taal had gelezen en dit niet.

Eerder schreef ik al een berichtje over het woord *koetsdeur* en dit boek zit vol met vreemde woorden, woorden die ik zelfs in het Nederlands in het woordenboek moest opzoeken. Sommige woorden vind ik vreemd vertaald zoals het eerder genoemde *koetsdeur*, zoals masker voor een duikbril, sommige ken ik gewoon niet. Bijvoorbeeld het woord *tarmac* voor start- of landingsbaan op een vliegveld. Een hele kluijft voor de vertaler (Marianne Kaas) lijkt me.

Het boek zelf is opnieuw een wonderlijk boek, net zo wonderlijk als de eerste twee delen en een waardige afsluiter van de trilogie. Ik zou het eerste deel echt moeten herlezen om er achter te komen welk van de drie het meest indrukwekkend vind. Het tweede (*Fuir: Vluchten*) is in mijn herinnering iets minder maar dit laatste dat in de titel de waarheid omtrent Marie belooft, voldoet volledig aan de verwachting die belofte.

De naamloze ik-persoon vertelt allerlei details over het leven van Marie waarvan hij onmogelijk de details kan weten en verklaart dat als volgt: "*Marie kende ik bij intuïtie, over haar had ik een aangeboren weten, een totaal begrip: ik kende de waarheid omtrent Marie.*"

Vooraf mooi zijn de liefdevolle beschrijvingen van de tekortkomingen van Marie. Zelfs de slechte eigenschappen van Marie worden met de mantel der liefde bedekt. Marie kan in de ogen van de verliefde verteller niets fout doen.

Het boek bestaat uit drie delen, in het eerste wordt de verteller door Marie geroepen om haar te helpen omdat haar minnaar Jean-Christophe de G. plotseling onwel is geworden na een nachtelijke vrijpartij en voor dood in haar appartement ligt. Natuurlijk schiet hij haar te hulp alhoewel hij daarvoor in zijn eigen appartement aan de rue des Filles-Saint-Thomas een andere, nieuwe Marie in de steek moet laten met wie hij gelijktijdig met Marie de liefde heeft bedreven zoals de allereerste zin van het boek meldt: "*Later (...) drong het tot me door dat we, Marie en ik, op hetzelfde moment de liefde hadden bedreven, maar niet met elkaar.*"

Die eerste zin is daarmee gelijk een verwijzing naar *De liefde bedrijven*, het eerste deel van de trilogie die het relaas is van de scheiding van de twee geliefden en uiteindelijk ook weer de terugkeer naar elkaar. Maar voordat het zover is gebeurt er heel wat in dit boek dat uit drie delen bestaat. Het eerste deel speelt in nachtelijk Parijs waar zoals gezegd Jean-Christophe de G. die eigenlijk Jean-Baptiste heet, onwel wordt.

Het tweede deel speelt in Tokio waar het renpaard Zahir ontsnapt op een vliegveld, een deel waarover uitgebreid wordt verteld door de mannelijke hoofdpersoon die bij de gebeurtenissen niet (of slechts heel even zijdelings) aanwezig is en toch alles weet. Hetgeen mij even deed vermoeden dat Jean-Christophe de G. eigenlijk een alter ego of een afsplitsing is van Jean-Philippe T. en een compleet literair en fictieel karakter waarvan de schrijver een groot aantal details weet die hij niet kan weten of kennen behalve als hij het zelf zou zijn.

Het derde en laatste deel brengt de twee ex-geliefden samen op Elba in het huis van de overleden vader van Marie dat ook in het vorige deel een rol speelde. Tenslotte brengt een grote bosbrand en opnieuw de zorgen om een paard de twee geliefden na een doelloze vlucht voor het vuur nader tot elkaar. In de allerlaatste zin van het boek wordt Marie van een derde persoon plotseling een tweede persoon en hoop je van harte dat het uiteindelijk goed zal komen tussen de twee.

(Fedde van der Spoel, <http://gebrokenoor.blogspot.com/>)